

Nutrie říční (*Myocastor coypus*)

Latinská synonyma: *Mus coypus*

Česká synonyma: řekomyš

Anglické jméno: muskrat, coypu

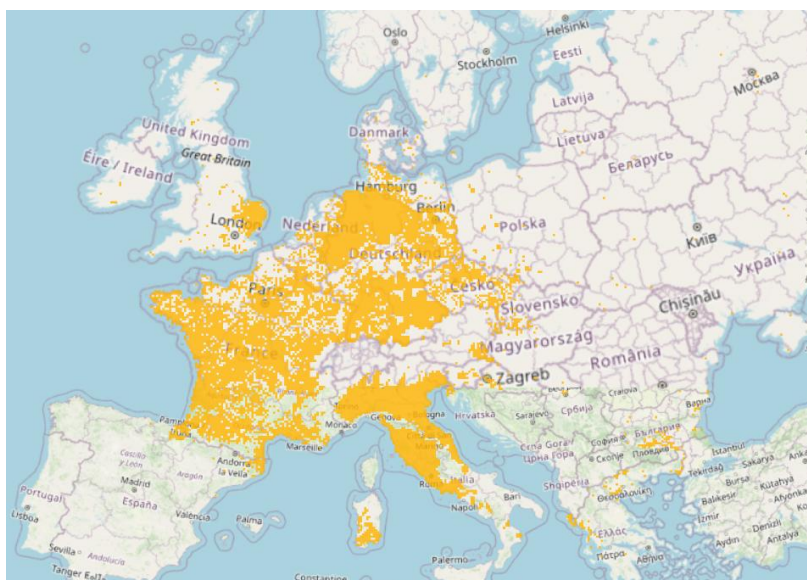
Čeleď: *Myocastoridae*

Obr. 1 Nutrie říční. Foto: Šárka Okrouhlíková

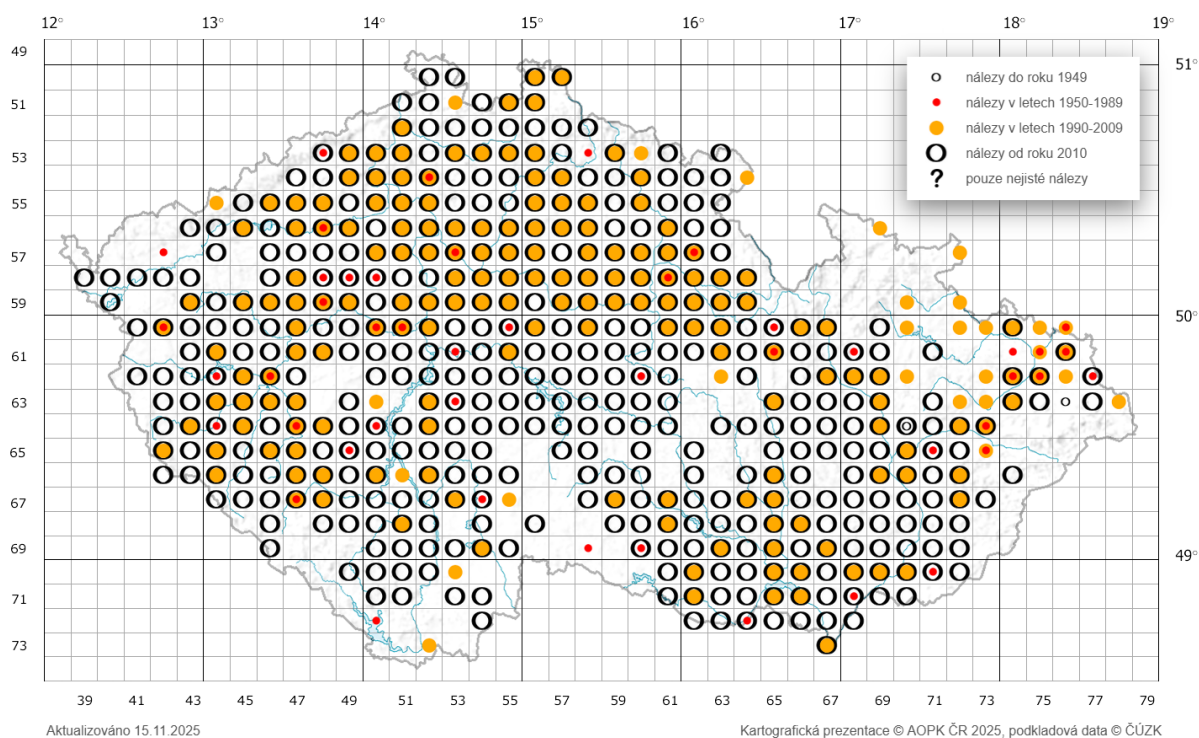
Původ: Jižní Amerika, zhruba od obratníku Kozoroha jižně.

Sekundární rozšíření: Začátkem 20. století postupně introdukována do Severní Ameriky, Evropy, Asie (Blízký a Střední Východ, Japonsko, Zakavkazí) a východní Afriky (Keňa, Tanzanie). V Evropě je v současnosti nejvíce rozšířena ve Francii, Itálii, Německu a Dánsku.

Obr. 2 Rozšíření nutrie říční v Evropě (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/>)

Rozšíření v ČR: Nutrie byly dovezeny v roce 1924 z Argentiny na farmu v Jablonném nad Orlicí jako první v Evropě a o 10 let později v ČR bylo již 100 farem s těmito hlodavci. Zhruba od 70. let 20. století se v přírodě začaly objevovat nutrie uniklé ze zajetí a během posledních dvaceti let už vytvářejí v některých oblastech i polodivoké populace. Areál výskytu nutrií se neustále zvětšuje. Těžiště výskytu leží v teplejších nížinách středních a východních Čech, Moravy a Slezska. Informace o změnách početnosti lze odvozovat i z mysliveckých zástřelů, kde se objevuje od roku 2003, kdy bylo zastřeleno 300 kusů, v roce 2025 to bylo již přes 30 000 jedinců.

Obr. 3 Výskyt nutrie v ČR – nálezová databáze AOPK ČR

Cesty zavlečení: Záměrně rozšiřována z důvodu chovu na kožešinu a maso. Možný únik z farem či domácích chovů a v případě příznivých podmínek šíření se do okolí. Přežívání napomáhají též lidé přikrmováním těchto zvířat v zimě.

Popis: Délka těla 40 – 80 cm, ocas 30 – 50 cm, uši cca 3 cm. Dospělec váží 5 – 10 kg. Tělo je zavalité, s krátkým silným krkem, širokou hlavou. Původní přírodní barva je tmavě hnědá, ale vyšlechtěno bylo mnoha dalších variant (bílá, zlatá, stříbrná, černá, safírová). Naspodu bývá světlejší a na špičce čenichu vyniká větší bílá skvrna. Má nápadně oranžové hlodáky a dlouhý téměř lysý ocas, na průřezu okrouhlý. Výborný plavec, na zadních nohách má plovací blány a uzavíratelné nozdry jsou posunuty nahoru a dopředu. Pod vodou vydrží až 4 minuty.

Obr. 4 Světlé okolí čenichu a oranžové zuby. Foto: Ondřej Prosický

Obr. 5 Plovací blány na zadních nohou, kulatý ocas. Foto: Jakub Schneider

Žije v polygamních skupinách, vládne alfa samice, v době říje se vedení dočasně ujímá alfa samec. Klany žijí v územích o ploše 2-5 ha. Pohlavní dospělosti dosahuje už ve 4 měsících, rodí 5 – 6 mláďat, kdykoliv během roku, ve vhodných podmínkách je množivost obrovská. Mláďata jsou hned schopna plavat a přijímat zelenou potravu. V zajetí se dožívá až 8 let.

V březích si tvoří až patnáctimetrové chodby, vchod o průměru cca 20 cm je umístěn na úrovni hladiny. Nejaktivnější jsou za šera, přičemž se obvykle nevzdalují od své nory dále než 200 m, podstatnou část dne tráví ve vodě. Osidluje zarostlé břehy řek, jezer a bažin. Živí se rostlinnou stravou (zejména trávy, mokřadní vegetace), občas i drobnými koryši a měkkýši.

Obr. 6 Nutrie. Foto: Linda Trunečková,
Fotoarchiv AOPK ČR

Obr.7 Vyšlechtěná bílá forma.
Foto: Tomáš Görner

Možnosti záměny: Podobná je též nepůvodní ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*). Ta je však výrazně menší (25 – 40 cm) a její ocas je ze stran mírně zploštělý, na zadních nohách nemá plovací blány, zuby nejsou oranžové. Větší než nutrie je původní bobr evropský (*Castor fiber*), ten má však nápadně dorzoventrálně zploštělý ocas a aktivní bývá v noci.

Obr. 8 Ondatra pižmová. Foto: Jiří Šafář

Obr. 9 Bobr evropský – plochý ocas. Foto: Jiří Safář, Fotoarchiv AOPK ČR

Riziko: Budováním chodeb v březích přispívá k jejich nestabilitě, což společně s vypásáním pobřežní vegetace může vést ke zvýšené břehové erozi. Úbytek pobřežní vegetace negativně ovlivňuje i hnízdění některých druhů ptactva (v Itálii prokázán pokles rozmnožování rybáka bahenního v oblastech s výskytem nutrií). V zimě za nedostatku potravy dokáže nutrie okusem kůry zničit i vzrostlé stromy. V blízkosti polí může způsobovat lokální ekonomické škody zemědělcům (obiloviny). Ač hlodavec, může se živit i drobnými rybkami či měkkýši, což může lokálně působit negativně na tamní populace takových druhů (zejména některé druhy mlžů).

Likvidace: V ČR dle současně platné legislativy (zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, resp. vyhláška MZe č. 454/2021 Sb.) patří nutrie mezi druhy živočichů vyžadující regulaci. Ty je oprávněn usmrcovat v rámci mysliveckého hospodaření uživatel honitby. Ten může (v rámci honitby) vydat povolenku k lovu i jiným oprávněným osobám, tj. myslivcům (držitelům loveckého lístku s uzavřeným povinným pojištěním). Statistiky v mysliveckém roce 2024/2025 uvádějí 31 200 zastřelených nutrií. Efektivní je kombinovat odstřel s odchytom do živolovných pastí (sklopců). V Anglii se takto podařilo kompletně vyhubit tohoto hlodavce. Podílelo se na tom 24 profesionálních lovců po dobu 8 let. Přírozené nepřátele u nás nutrie nemá, příležitostně je mohou lovit lišky či psi. Zejména pro mladé jedince jsou smrtelné tuhé zimy. Při extrémních zimách u nás může vyhnout 80 – 90% jedinců. Zimy často přežívají i díky lidem, kteří je přikrmují. Proto je důležitá dostatečná osvěta veřejnosti.

Zdroje:

- Anděra M., Gaisler J. 2012. Savci České republiky – popis, rozšíření, ekologie, ochrana. Academia, Praha, 285 pp.
- Homolka M. 2018. Nutrie říční – neřešený problém. Myslivost 2/2018: 36 – 39.
- Mlíkovský J., Stýblo P., eds., 2006. Nepůvodní druhy fauny a flóry ČR, ČSOP Praha, 496 pp.
- Nentwig W. (ed.) 2014. Nevítaní vetřelci – Invazní rostliny a živočichové v Evropě, Academia Praha, 247 pp.
- Schertler A., Rabitsch W., Moser D., Wessely J., Essl F. 2020. The potential current distribution of the coypu (*Myocastor coypus*) in Europe and climate change induced shifts in the near future. NeoBiota 58: 129-160.

Citace: Görner T. 2025. Nutrie říční (*Myocastor coypus*), informační karta, AOPK ČR Praha.
Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijnihho-seznamu>